

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

УДК 658.511

Полозова Т.В., кандидат економічних наук,
доцент кафедри ЕК
Кривцун Д.Ю., студент 3 курсу ХНУРЕ

Сьогодні Україна стоїть перед необхідністю вибору і реалізації стратегії інноваційного прориву, освоєнні нових, конкурентоспроможних технологій та продуктів для переходу до інноваційного типу розвитку країни.

Досягти гармонійного та стабільного розвитку підприємства неможливо без інноваційної складової. Саме інноваційний розвиток стає головним засобом збереження конкурентоспроможності підприємницької діяльності, сприяє вирішенню проблем з необхідністю активізації інноваційних процесів у економіці, розвитку високотехнологічних та наукоємних виробництв [1].

Основною метою дослідження є аналіз проблем фінансування інноваційного розвитку підприємств.

Як зазначалося на парламентських слуханнях «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів», впровадження інноваційних процесів у вітчизняній економіці пов'язане з низкою проблем [2].

З вирішенням проблем розвитку пов'язують додання економіці інноваційного характеру, реагування на процеси глобалізації, підвищення конкурентоспроможності різних соціально-економічних суб'єктів тощо.

Вивченню економічної сутності, стану та джерел фінансування інновацій присвячено праці таких науковців: І. Власова, О. Диба, Т. Куценко та інші [3,4,5].

Для підвищення конкурентоспроможності на ринку збуту підприємство повинно активно займатись інноваційним розвитком свого бізнесу.

У сучасному розумінні інноваційний розвиток є головним елементом та стимулом оновлення підприємства та створення передумов для формування системи стратегічного забезпечення фінансово-економічної безпеки [6].

Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства залежить від фінансування інноваційного розвитку підприємств та передбачає вирішення таких питань: що саме фінансувати, з яких джерел і яким чином.

Згідно зі ст.18 Закону України "Про інноваційну діяльність", джерелами фінансування інноваційної діяльності є: кошти Державного бюджету України; кошти місцевих бюджетів; власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ; власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності; кошти будь-яких фізичних і юридичних осіб; інші джерела, не заборонені законодавством України [7].

У таблиці 1 наведені статистичні дані за останні 5 років про джерела фінансування інноваційної діяльності [8].

Таблиця 1

Джерела фінансування інноваційної діяльності

Роки	Загальна сума витрат (млн.грн)	у тому числі за рахунок коштів			
		власних	державного бюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
2010	8 045,5	4 775,2	87	2 411,4	771,9
2011	14 333,9	7 585,6	149,2	56,9	6 542,2
2012	11 480,6	7 335,9	224,3	994,8	2 925,6
2013	9 562,6	6 973,4	24,7	1 253,2	1 311,3
2014	7 695,9	6 540,3	344,1	138,7	672,8

Джерело: сформовано на основі [8]

За останні роки основним джерелом фінансування інновацій в Україні є власні кошти підприємств, частка яких у загальному обсязі фінансування інноваційних робіт за останні 5 років збільшилась і становила в середньому 22%.

Обсяг фінансування інноваційних робіт у 2013 році за рахунок державного бюджету звівся майже до нуля і складав 0,26%, а у 2014 році обсяг фінансування інноваційних робіт за рахунок державного бюджету становив всього 4,47% від загальної суми витрат на фінансування інноваційної діяльності.

Наведені дані свідчать про те, що ані іноземні інвестори, ані державні посадовці не мають чіткого плану розвитку інноваційної політики. І якщо дії перших можна пояснити нестабільними загальноекономічними показниками, коливаннями в законодавчій базі, проведенням антитерористичної операції та значним рівнем тінізації економіки, що збільшує ризик вкладення в інновації, то дії інших, можна пояснити відсутністю фінансової зацікавленості держави.

Великою перешкодою для інноваційного розвитку підприємств також є відсутність механізму заохочення іноземних інвестицій. Деякі західні компанії навіть згортають інвестиційну активність в країні саме через відсутність оформлених "правил гри", які б дозволяли планувати віддачу на вкладений капітал у довгостроковій перспективі.

За останні роки накопичилося багато проблем, які стримують інноваційний розвиток підприємств. Це відсутність фінансування, недостатність інформації про ринки збуту, високі кредитні ставки, недостатньо розроблений механізм надання пільг підприємствам, низький технічний і технологічний рівень виробництва, недостатні темпи оновлення основних засобів, висока енерго- і матеріалоємність виробничих комплексів.

Розвиток інноваційної сфери за допомогою інвестування дозволить забезпечити збалансований економічний, екологічний, соціально-культурний розвиток підприємств, закріплення позицій на внутрішньому та зовнішньому ринках, знайти шляхи вирішення найбільш гострих і значущих для них проблем.

Низький загальний обсяг іноземних інвестицій, їх нерівномірний розподіл вказує на те, що інвестиційний клімат в Україні ще не досить сприятливий для іноземних інвесторів, що вимагає здійснення активної державної підтримки, орієнтацію національної економіки на

інноваційний розвиток, державну підтримку інноваційних процесів, стимулювання інновацій через встановлення пільгового оподаткування, надання кредитів, створення сприятливого інвестиційного клімату.

Література

1. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки / Комітет з економічних реформ при Президентові України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov>

2. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / Авт.-упоряд.: Г. О. Андрощук, І. Б. Жилияєв, Б. Г. Чиженський, М. М. Шевченко. – К. : Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

3. Власова І.В. Фінансове забезпечення інноваційних проектів: значення та підходи до визначення / І.В. Власова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 3. – С. 70–74.

4. Диба О. Фінансово-кредитні чинники інноваційних зрушень / О. Диба, Ю. Гернего // Банківська справа. – 2013. – № 3. – С. 14–24.

5. Куценко Т.М. Зарубіжний досвід створення системи фінансування інновацій / Т.М. Куценко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2013. – № 2. – С. 123–129.

6. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.1991 № 1561-12 (з чинними змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Т.В. Полозова

Опубліковано в авторській редакції